

Roofvogeltrektellingen in Khao Dinsor (Pencil Hill), Chumphon in Zuid-Thailand

Henk Smit

In de herfst van 1997 zag Chukiat Nualsri op een ochtend grote aantallen roofvogels boven zijn huis bij Chumphon in Zuid-Thailand. Toen hij daarop lette bleek dat iedere dag in de herfst zo te zijn. Ook in het volgende jaar zag hij hetzelfde patroon. Er kwamen veel vragen bij hem op. Verrekijkers waren te duur en een Thai vogelboek bestond toen nog niet. Toen hij bleef opletten, ontdekte hij dat de stroom vogels begon in augustus. Hij zocht op het web Taiwanese en Japanse sites naar foto's van vogels maar was toch niet zeker of het hier om dezelfde vogelsoorten ging. Uiteindelijk realiseerde Chukiat zich dat hij getuige was van een geweldige trek van roofvogels en andere soorten die via Thailand verder trokken. Hij plaatste zijn waarnemingen op de website van *Asian Raptor Research and Conservation*. Dit trok de aandacht van Robert DeCandido, een ornitholoog uit New York. Robert besloot hem te helpen door er een vol seizoen te zijn en de trek in kaart te brengen. Inmiddels had Chukiat mensen van het regionale bestuur gewezen op de mogelijkheden van ecotoerisme. Er verschenen artikelen in lokale en nationale kranten. Er kwamen mensen op af om de trek te zien. In 2003 werd geld beschikbaar gesteld voor de bouw van schuilgelegenheden voor de tellers die het hele trekseizoen door werkten. Robert werkt nu al enkele jaren aan dit project. Ik ken Robert van een soortgelijk project in Eilat (Israel) en heb hem nu twee herfstten, die van 2010 en 2011, geassisteerd.

Ligging

Khao Dinsor (Pencil hill) ligt aan de oostkust van Thailand. Van augustus tot november overheersen in deze streek noordwest winden die de as van de vogeltrek naar de kust drijft. Dit verklaart waarom bij de herfsttrek de vogels hier worden gezien en in het voorjaar als de wind oost is niet. Verder is Khao Dinsor zo gelegen dat de vogels hier de opwaartse luchtstroom, die bij bergen en heuvels altijd ontstaat, maximaal kunnen benutten. Deze heuvel is dus ideaal gepositioneerd om de vogeltrek te observeren. Vaak komen de roofvogels laag aan om met behulp van genoemde luchtstroom weer hoogte te winnen. Door dit gedrag is het een ideale plaats om vogels te fotograferen. Wel moet men, om er te komen, over een goede conditie beschikken, want het junglepad naar de waarnemingshutten gaat, soms vrij steil, 350 m omhoog.

Resultaten

Van augustus tot begin november werden meer dan 210.000 roofvogels geteld. Het betrof 25 soorten. Veel vogels trekken in grote groepen die uit slechts één soort bestaan. Ook blijken de diverse soorten een heel verschillende trekstrategie te hebben. Japanse Sperwers, bijvoorbeeld, vliegen dikwijls laag en individueel om

zo een mogelijke prooi te grijpen. Chinese sperwers daarentegen vliegen in grote groepen, Shikra's in kleine groepen of individueel. Dit verschillend gedrag is een goed hulpmiddel bij de identificatie. Vermoedens dat de zeldzame Jerdon's Baza *Aviceda jerdoni* en de Indische slangenaar *Spilornis cheela* deze trekroute nemen werden bevestigd. Verder zagen we Besra, Bramaanse Wouw en Indische Zwarte Arend *Ictinaetus malayensis* op trek. Ook bleek dat drie soorten bijeneters langs deze route trekken. Zeer indrukwekkend is de trek van de Zwarte Baza *Aviceda leuphotes*. Deze soort passeert plotseling in groten getale. Er is geen opbouw in treksterkte: de ene dag zie je er geen en de volgende passeren er 20.000. Ze lijken log maar blijken uitstekende vliegers te zijn. De hele wereldpopulatie passeert in enkele dagen. Grote groepen mis je niet, maar individuele trekkers zoals kiekendieven, visarenden en valken mis je gemakkelijk. De passerende Maleise Wespindieven *Pernis ptilorhyncus* hadden, opmerkelijk genoeg, vrijwel allemaal een volle krop.

Tabel 1. Overzicht van waargenomen roofvogels op trek vanaf Khao Dinsor, Thailand, najaar 2010 en 2011. *Raptors observed during autumn migration at Kao Dinsor, Thailand, 2010 and 2011.*

Soort <i>Species</i>	2011	2010	Piek van de trek <i>Peak time frame</i>
Maleise Wespindief <i>Pernis ptilorhyncus</i>	36.399	32.870	3-17 okt.
Indische Grijskopbuizerd <i>Butastur indicus</i>	9.646	14.434	20-26 okt.
Roodvleugelbuizerd <i>B. liventer</i>	4	1	-
Chinese Sperwer <i>Accipiter soloensis</i>	124.006	83.308	26 sep.-22 okt.
Japanse Sperwer <i>A. gularis</i>	13.174	5.452	6 sep.-6 okt.
Besra <i>A. virgatus</i>	3	<15	-
Shikra <i>A. badius</i>	3.739	2.772	20 okt.-5 nov.
Zwarte Baza <i>Aviceda leuphotes</i>	102.889	74.033	22 okt.-4 nov.
Jerdons Baza <i>A. jerdoni</i>	78	20	23 okt.-4 nov.
Visarend <i>Pandion haliaetus</i>	50	57	9-24 okt.
Zwarte Wouw <i>Milvus migrans</i>	173	168	5-24 okt.
Brahmaanse Wouw <i>Haliastur indus</i>	13	18	11 sep.-24 okt.
Oostelijke Bruine Kiekendief <i>Circus spilonotus</i>	171	173	1-17 okt.
Bonte Kiekendief <i>C. melanoleucus</i>	53	65	12-26 okt.
Indische Slangenaar <i>Spilornis cheela</i>	127	126	21-29 okt.
Slangenaar <i>Circaetus gallicus</i>	1	<10	-
Bastaardarend <i>Aquila clanga</i>	20	21	22-31 okt.
Indische Zwarte Arend <i>Ictinaetus malayensis</i>	0	1	-
Dwergarend <i>Hieraetus pennatus</i>	70	71	15-30 okt.
Buizerd <i>Buteo buteo</i>	27	46	15-24 okt.
Steppebuizerd <i>B. buteo vulpinus</i>	20	37	14-28 okt.
Slechtvalk <i>Falco peregrinus</i>	44	30	30 sep.-18 okt.
Boomvalk <i>F. subbuteo</i>	4	7	17-21 okt.
Amoervalk <i>F. amurensis</i>	4	1	24 okt.-5 nov.
Torenvalk <i>F. tinnunculus</i>	11	12	20-26 okt.
Ongedetermineerd <i>Unidentified</i>	1.266	?	-
Totaal <i>Total</i>	291.992	214.678	

Martti Siponen komt uit Finland en is een uitstekende fotograaf. Als er een vogel passeerde en wij hadden moeite met de identificatie kwam hij onmiddellijk met een close-up.

Zwarte Baza, een soort die abrupt en massaal langstrekt bij Kao Dinsor in Thailand, 26 oktober 2011 (Martti Siponen). *Black Baza, Khao Dinsor, Thailand, 26 October 2011.*

Belangstelling

De belangstelling van de lokale bevolking is groot en snel groeiende. Ook komen er ieder weekend mensen zover als Bangkok naar deze plek, vooral om te fotograferen. Je merkt dat ze het zeer op prijs stellen dat mensen uit het verre Europa en Amerika belangstelling hebben voor iets in hun land. Dit is hoopgevend, want als je tot bescherming wilt komen dient dat gedragen te worden door de lokale bevolking.

Summary

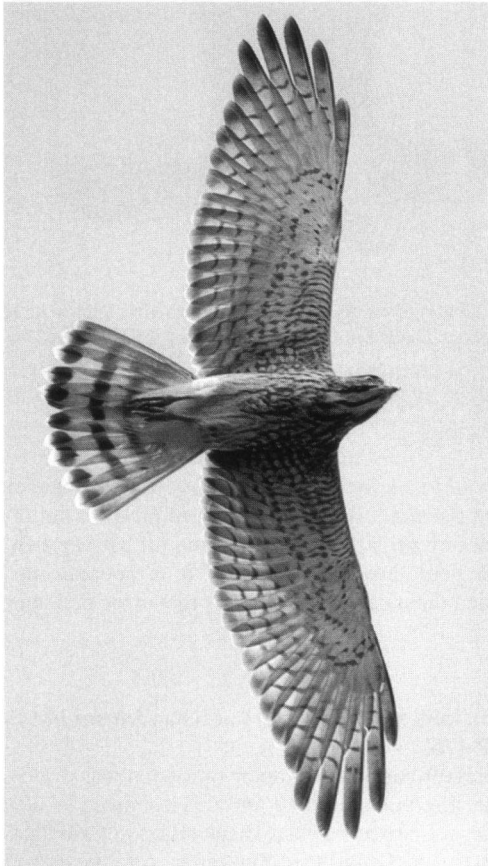
Smit H. 2012. Autumn migration of raptors at Khao Dinsor in southern Thailand. De Takkeling 20: 167-170.

Only recently, an important bottleneck for raptor migration was discovered in Thailand. Full counts of autumn migration in 2010 and 2011 showed >200,000 migrants per season, mostly Chinese Sparrowhawks, Black Bazas, Oriental Honey-buzzards, Japanese Sparrowhawks and Grey-faced Buzzards. All together, 25 raptor species passed this site, of which 15 with fewer than 100 passage migrants per autumn. Time frames of passage varied between species (see Table 1).

Literatuur

- DeCandido R. Nualsri C., Allen D. & Bildstein K.L. 2003. Autumn 2003 raptor migration at Chumhon, Thailand: a globally significant raptor migration watch site. *Forktail* 20: 49-54.
- DeCandido R. & Nualsri C. 2009. Timing and abundance of Grey-faced Buzzards *Buteo indicus* and other raptors on northbound migration in southern Thailand, spring 2007-2008. *Forktail* 25: 90-95.
- Pajunen M., Siponen M., Smit H.J., Sutasha K., Nualsri C., Round P., Allen D. & DeCandido R. 2012. Khao Dinsor - Thailand. Raptor migration summary 2011. Year II. Report, New York.

Adres: Vlinderbalg 7, 9976 VL Lauwersoog, henkjsmit@home.nl

Indische Grijskopbuizerd, één van de algemenere soorten die bij Khao Dinsor langstrekken, 20 oktober 2011 (Martti Siponen). *Grey-faced Buzzard, Kao Dinsor, Thailand, 20 October 2011.*